

6. ARLO PUBLIKOA

6.1 Itundutako zergen diru bilketa

2019. urtean zehar, zerga itunduen bidezko diru bilketak errekor historikoa ezarri zuen berriro, aurrekontuan jasotakoak baino 204 milioi euro gehiago bilduz. Zehazkiago adierazita, 15.470 milioi euro bildu zituen eta urte arteko aldakuntza tasa %3,3koa izan zen. Aldakuntza tasa hori aurreko ekitaldietakoa baino zertxobait apalagoa izan bazen ere, 2013an hasitako goranzko joerari eutsi zion.

Diru bilketa horren hazkundera, nagusiki, lan atxikipenetatik eta zeharkako zergapetzetik eratorritako diru sarreretan kontzentratu zen. Aitzitik, zuzeneko zergapetzea, berriz, %1,6 baino ez zen handitu, 2018ko %10,2ko igoera nabarmenaren aldean. Zerga horren diru bilketa kaltetuta ateratu zen, sozietateen gaineko zergak, ondarearenak eta oinordetza eta dohaintzenak izan zuten portaera txarraren ondorioz,

Zuzeneko zergapetze horren azterketan sartuta, PFEZaren bilakaera positiboa nabarmentzen da (%5,7). Izan ere, lehen aipatu den bezala, lan atxikipenek jokabide positiboa erakusten jarraitu zuten, enpleguaren hobekuntzaren eta soldaten igoeraren efektu bateratuagatik. Aldiz, kapital higigarriaren atxikipenek eta ondare irabazien atxikipenek aldakuntza tasa negatiboak izan zituzten, eta kuota diferentzial garbiak balio negatiboa izan zuen, nahiz eta %13,9ko hazkunde nabarmena gertatu zen. Eraitza hori azaltzen da amatasunagatiko eta aitatasunagatiko prestazio publikoen salbuespenetik eratorritako zenbatekoen itzulketak txikiagoak izan zirelako 2019ko lehen hiru hilabeteetan 2018aren amaieran baino.

Zerga itunduen bilakaera**31. taula**

Mila euro

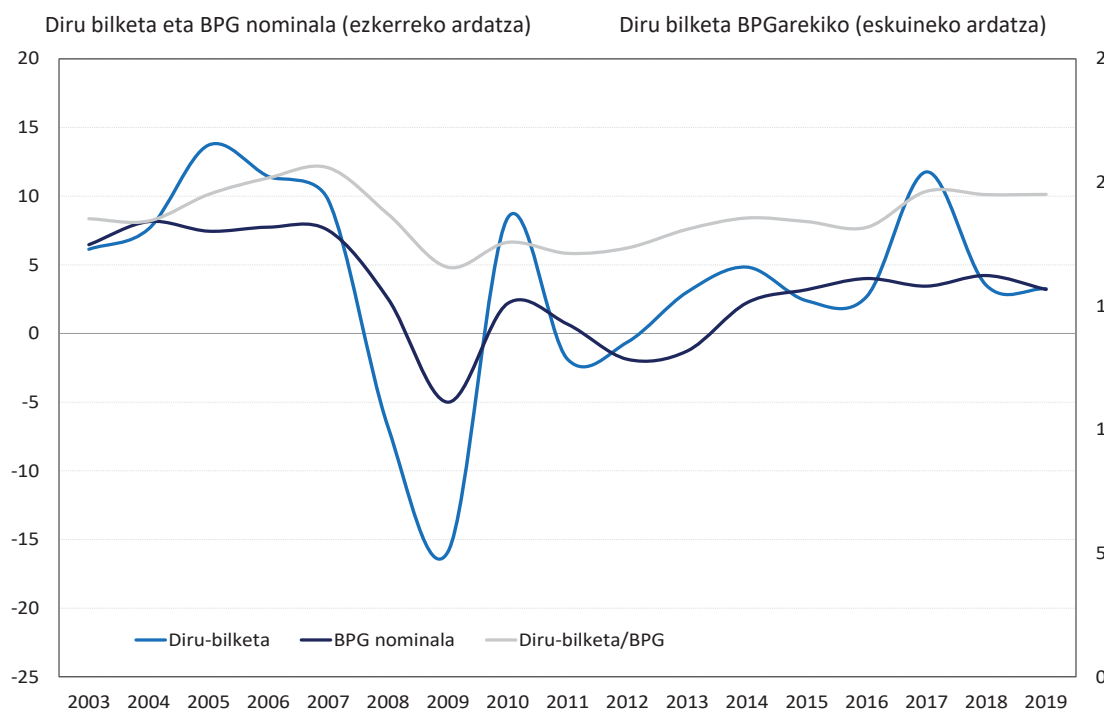
	Diru-bilketa		Urte arteko aldakuntza (%)				
	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PFEZ	5.713.671	2,9	5,9	4,1	6,0	5,4	5,7
- Lanaren eta lanbide jard. etekinen atxikip.	5.310.336	1,8	1,6	2,8	3,7	4,7	6,4
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	141.252	-8,7	-11,0	-13,8	10,7	8,4	-21,8
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	83.339	-3,3	-1,8	-2,9	1,9	1,1	1,8
- Ondare irabazien atxikipenak	39.701	11,9	59,7	-44,5	52,0	14,6	-22,6
- Esp. zergak hainbat loteria sarien gain	56.935	-	25,5	-63,8	57,5	80,3	30,7
- Prof. eta enpresarien ordainketa zatikatuak	176.994	-2,6	3,8	2,3	6,7	6,4	4,8
- Kuota diferentzial garbia	-94.885	6,9	35,1	43,9	38,9	0,7	13,9
Sozietateen gaineko zerga	1.303.792	-4,7	-10,4	-3,5	10,9	32,8	-11,7
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	141.252	-8,7	-11,0	-13,8	10,7	8,4	-21,8
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	83.339	-3,3	-1,8	-2,9	1,9	1,1	1,8
- Ondare irabazien atxikipenak	39.701	11,9	59,7	-44,5	52,0	14,6	-22,6
- Kuota diferentzial garbia	1.039.502	-4,5	-13,8	1,9	10,2	41,9	-10,5
Ez-egoiliarren errentaren gaineko zerga	51.835	-77,8	-669,3	95,6	-	-2,4	59,8
Oinordetza eta dohaintzen gaineko zerga	122.339	6,6	1,2	-2,4	6,2	12,0	-7,4
Ondarearen gaineko zerga	167.643	10,4	-0,9	6,8	1,2	13,3	-9,3
Kreditu entitateen gordailuen gaineko zergak.	24.163	-	98,6	-0,4	2,1	-1,0	-1,6
Energia elektrikoaren ekoizpenaren gaineko zerga	23.698	15,1	32,2	-13,9	2,2	6,1	-32,0
ZUZENAKO ZERGA GUZTIRA	7.407.142	1,2	1,6	3,5	7,2	10,2	1,6
BEZaren bertoko kudeaketa	4.129.679	13,2	2,5	0,9	2,3	7,9	1,7
Ondare eskualdatzeen gaineko zerga	162.760	25,5	12,7	19,3	19,0	10,8	1,7
Egintza juridiko dokumentatuen gaineko zerga	47.502	-4,9	19,3	-10,2	-0,9	20,9	1,1
Garraiobide jakin batzuen gaineko zerga bereziak	28.131	9,3	10,8	8,6	21,1	20,0	7,9
Fabrikazioaren zerga berezia. Bertoko kudeaketa	1.903.946	0,9	0,9	4,6	1,7	2,0	10,5
Aseguru sarien gaineko zerga	78.931	-1,1	3,2	2,4	2,0	4,6	-0,3
Joko jardueren gaineko zergak	6.227	-	-46,6	20,6	20,5	11,0	-5,9
Berotegi efektuko gasen gaineko zergak	3.044	-	266,7	-16,3	65,2	-7,6	-20,8
Iraungitako zergak	-2.804	-97,6	-3.891,3	15,0	20,6	-23,5	70,2
ZEHAZKAKO ZERGA GUZTIRA	6.357.416	9,1	2,1	2,3	2,9	6,3	4,3
TASAK ETA BESTE. SARRERAK GUZTIRA	109.675	-8,5	10,9	4,7	-11,5	11,0	-7,5
BERTON KUDEATUTAKO Z/ ITUNDUAK	13.874.233	4,7	1,9	3,0	5,0	8,4	2,7
BEZaren doikuntza	1.898.909	8,5	5,1	3,0	70,0	-21,9	6,9
Zerga berezian doikuntza	-303.555	-18,9	5,2	-19,9	-4,1	-17,2	-0,5
ITUNDUTAKO ZERGA GUZTIRA	15.469.587	4,8	2,4	2,7	11,8	3,5	3,3

Iturria: Foru Aldundiak.

Beste zuzeneko zerga handiak, hau da, sozietateen gaineko zergak, %11,7ko beherakada nabarmena izan zuen, 2018an %32,8ko gorakada jaso eta gero. Jaitsiera horren arrazoia izan zen egindako ezohiko itzulketen igoera, eta 2018a izan zen foru araudiaren mendeko erakundeek zerga horren ordainketa zatikatua egin zuten lehen ekitaldia, 2019an itzuli beharrekoa.

Zeharkako zergapetzeak, berriz, hazkunde sendoagoa erakutsi zuen, nagusiki zerga berezien bilakaeran oinarrituta. Kudeaketa propioaren ondoriozko BEZa ere hazi egin zen, baina modu neurritsuagoan (%1,7), itzulketek nabarmen egin baitzuten gora 2018. urtearekin alderatuta. Urtean zehar, zerga horrek aldizkakotasun handia izan zuen aldi batzuetan, diru bilketaren jaitsierekin eta igoera txiki batzuekin.

Itundutako zergen diru bilketa eta BPG nominala. Urte arteko aldakuntza tasak eta %BPG
61. irudia

Iturria: Eustat eta Ogasun eta Ekonomia Saila.

Azkenik, kudeaketa propioko diru bilketa, fabrikazioko zerga berezien multzoagatik, %10,5ean kokatu zen, 2013tik izandako hazkunderik handiena baita. Ekarpen positibo handiena hidrokarburoek egin zuten, zerga tasa autonomikoa Estatuko tasa berezian integratu zuen araudi aldaketaren ondorioz. Hidrokarburoen kasuan bezala, tabakoaren laboreak zergapetzen dituen zergak (%1,4) eta alkoholarenak (%23,4) hazkunderak izan zituzten, eta nabarmentzekoa da azken horrek gora egin zuela, nahiz eta zerga bilketan duen garrantzia oso txikia izan. Aitzitik, elektrizitatearen bilketak -%5,5 egin zuen behera, 2018arekin konparatu baitzen, eta aldi horretan prezioen igoera handia izan zen.

Azken urtean, zerga itundu horien presio fiskala aurreko ekitaldietan izandakoaren oso antzeko balioetan mantendu zen, BPGaren %19,5ean. Euste hori BPG nominalaren eta zerga bilketaren bilakaerak ia intentsitate bereko hazkunderak izan zituztelako gertatu zen. Izan ere, lehenengoa %3,2 handitu zen 2019an, aurreko urtearekin alderatuta, eta diru bilketak, berriz, %3,3ko tasa eskuratu zuen.

Zerga nagusien diru-bilketa (%BPG)

32. taula

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PFEZ	6,1	6,4	6,6	6,6	6,6	6,8	6,8	7,0	7,0	7,2
Sozietateen g/ zerga	1,5	1,7	1,7	1,9	1,7	1,5	1,4	1,5	1,9	1,6
BEZa	6,8	6,1	6,1	6,6	7,2	7,2	7,0	8,2	7,6	7,6
Guztira	17,6	17,1	17,3	18,1	18,6	18,4	18,2	19,6	19,5	19,5

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustaten eta Aurrekontu Egikaritzaren Estatistiken datuak erabilia.

Zerga nagusien xehetasunetan sartuz, PFEZa nabarmentzekoa da, bere portzentajea igo zuen bakarra izan zelako, %7,2ra iritsi arte. Hori horrela, BEZarekin zegoen aldea murriztu egin zen, aurreko urteko erregistroa errepikatu baitzuen (%7,6), 2017an nabarmen handitu ondoren, kupoari buruzko akordioetatik eratorritako doikuntza positiboari esker. Azkenik, sozietateen gaineko zergak aurreko bi urteetako igoerak alde batera utzi zituen eta bere ehunekoa hiru hamarren murriztu zuen (%1,6) 2018arekin alderatuta.

6.2 Eusko Jaurlaritzaren jarduera ekonomikoa

2019an, Eusko Jaurlaritza egiten ari den kontsolidazio ahalegina berretsi zen, BPGaren gaineko superabita lortu baitzen berriro, aurreko urteko erregistro bera eskuratuta (%0,5). Hala ere, moneta terminoetan, finantzaketa ahalmena zertxobait murriztu zen (378 milioi euro 2019an, eta 389 milioi euro, berriz, 2018an), langile gastuen (%5,7) eta funtzionamendu gastuen (%5,0) aurrerapena eta kapital sarreraren beherakada nabarmena direla eta (-%52,4).

Eusko Jaurlaritzaren eragiketa errealak
33. taula

BPGaren%	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. SARRERA ARRUNTAK	13,0	12,8	12,7	13,7	13,4	13,5
2. GASTU ARRUNTAK	12,9	12,6	12,5	12,4	11,9	12,0
Langileen gastuak	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7
Funtzionamenduko gastuak	5,0	4,8	4,8	4,7	4,6	4,7
Finantza gastuak	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Transferentzia arruntak	4,7	4,7	4,6	4,8	4,4	4,4
3. AURREZKI GORDINA (1-2)	0,1	0,2	0,3	1,3	1,5	1,5
4. KAPITALEKO SARRERAK	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
5. KAPITALEKO GASTUAK	1,4	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1
Inbertsio errealak	0,5	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Kapitaleko transferentziak	0,9	0,8	0,8	1,0	0,9	0,9
6. FINANT. AHAL (+) EDO BEHAR (-) (3+4-5)	-0,8	-0,8	-0,6	0,3	0,5	0,5

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritza (Aurrekontu gauzatzearen estatistikak).

Finantza doikuntza egitean, egiaztatu da aurrekontu superabita aurreko urtekoa baino nabarmen txikiagoa izan zela. Superabit horri esker, inbertsio finantzarioki jasagarriak egin ahal izango dira, gastu arauan kutxari dagokionez kontuan hartzen ez direnak. Hala, 808 milioi eurotik 215 milioi eurora murriztu zen, zorpetze txikiagoaren (-%31,6) eta zorraren amortizazio handiagoaren (%11,9) ondorioz.

Hain zuzen ere, 9.425 milioi euroko zorpetzearekin itxi zen 2019a, 661 milioiko jaitsierarekin, eta, horrenbestez, Eusko Jaurlaritzaren zor garbiak behera egin zuen bigarren urtez jarraian, 2008tik aurrera etengabe gora egin ondoren. Krisialdian hartutako zorraren murrizte horri esker, BPGaren gaineko zorraren ehunekoa %14,0tik %12,6ra jaitsi zen, mapa autonomiko osoko erregistrorik txikiena baita.

Eusko Jaurlaritzaren eragiketa finantzarioak
34. taula

BPGaren%	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. BALIABIDEAK						
Finantzazio ahalmena (+) edo beharra (-)	-0,8	-0,8	-0,6	0,3	0,5	0,5
Pasiboen gehikuntza eta aktiboen murrizketa	1,8	1,8	1,6	1,4	1,7	1,1
Ordaintzeko dauden obligazioak	0,9	0,9	0,9	1,1	1,0	1,0
2. ENPLEGUAK						
Aktiboen gehikuntza eta pasiboen murrizketa	0,9	1,1	1,0	1,0	1,7	2,1
Kobratzeko dauden eskubideak	0,8	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3
Aurrekontu superabit/defizita kutxa terminoetan	0,2	0,5	0,7	1,3	1,1	0,3

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritza (Aurrekontu gauzatzearen estatistikak).

6.3 Eusko Jaurlaritzaren politika publikoak 2019an

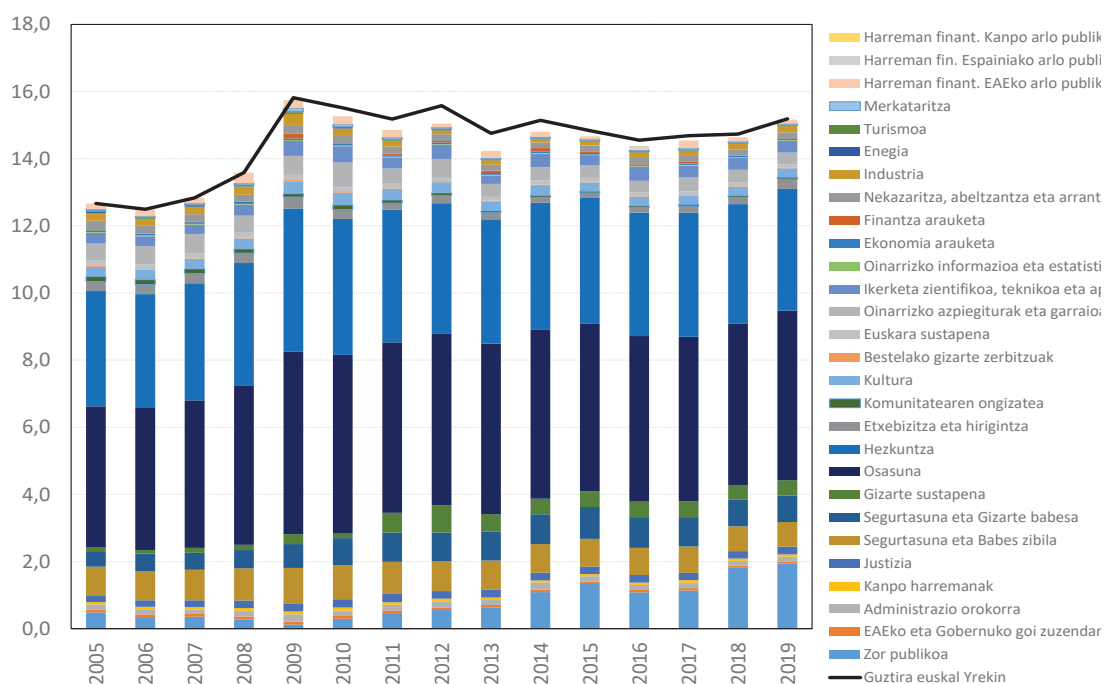
Atzeraldi Handian gastua jaitsi egin zen eta 2014an hasi zen susperraldian berriro gora egin zuen. Harez gozotik, Eusko Jaurlaritzaren gastua BPGaren %14,7an egonkortu zen. 2019an, berriz, Eusko Jaurlaritzak %6,4 handitu zuen gastua, BPGaren terminoetan puntu erdi bateko igoera delarik. Hori horrela, gastua BPGaren %15,2ra iritsi zen, azken hamabost urteetako tasarik altuena, finantza krisiaren lehen urteetan izan ezik, orduan ekoizpenaren ahuleziak gastu publikoaren pisu erlatiboa handitu zuelako.

2019an, Eusko Jaurlaritzak 12.039 milioi euro gastatu zituen, hots, 2018an baino 721 milioi euro gehiago. Igoera horren zatirik handiena Osasun Sailera bideratu zen, gastu bolumenari dagokionez lehen funtzioa baita. Moneta terminoetan 0,2 puntu baino gehiago edo 309 milioi eurotik gorako

gehikuntzak BPGaren %5,1era igo zuen bere pisua, serie osoko kopururik altuena, krisialdian izan ezik.

Diru kopuru hori, nagusiki, Osakidetza finantzatzera bideratzen da. Izan ere, 2019ko ekitaldi horretan Eusko Jaurlaritzatik jasotzen duen finantzaketa %10,0 handitu zen, eta horietatik 134 milioi euro finantza aktiboen gehikuntzei zegozkien. Kapital eragiketetara bideratutako transferentziak 18 milioi eurotan handitu ziren, baina 94 milioi euro horiek krisiaren aurreko urteetako kopuruen oso azpitik daude oraindik (134 eta 151 milioi euro 2008 eta 2009 urteetan, hurrenez hurren).

Eusko Jaurlaritzaren gastuaren bilakaera. 2005-2019. BPGaren %
62. irudia

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egin Eustateko eta Eusko Jaurlaritzaren datuetan oinarrituta.

Osasun zerbitzuen eta hezkuntza zerbitzuen ezaugarrietako bat da intentsiboak direla langileen kopuruan, eta haien kalitateari eusteko nahiak inbertsioetara eraman zuen Atzeraldi Handiaren aurrekontu doikuntza, diskrezionalitate handiagoa baitu, eta, ikusten denez, oraindik ez du aurreko maila berreskuratu. Aitzitik, gastu sanitarioa murriztu egin zen, pixka bat bada ere, beste partida batzuetan, farmazian esaterako, eta horrek gastuari eusteko ahaleginarekin jarraitzen du, 2009tik 115 milioi aurreztu baitira.

Hezkuntzako gastua ere nabarmen handitu zen, bigarren funtzioa baita gastu bolumenean. 144 milioi euroko hazkundeak ia 0,1 puntu igo zuen bere pisua, eta BPGaren %3,6an kokatu zen. Ehuneko hori krisiaren aurreko urteetako baino apur bat gorago dago. Gehikuntza hori, batez ere, unibertsitatez kanpoko hezkuntza etapetara bideratu zen (haur hezkuntzara, lehen hezkuntzara, bigarren hezkuntzara eta lanbide heziketara).

Etxebizitza politikak ere igoera nabarmena izan zuen ekitaldi horretan. Hain zuzen ere 73 milioi euroko hazkunde jaso zuen eta krisiaren aurreko mailetan kokatu zen (BPGaren %0,3 suposatzen du). Gehikuntza hori, neurri handi batean, sozietate publikoei emandako kredituak 65 milioi eurotan handitu zirelako gertatu zen. Izan ere, 2010etik aurrera, sozietate publikoek etxebizitza politikako gastuan duten partaidetza handitu egin da. Hala eta guztiz ere, kapital eragiketetako gastua ia %5,0 jaitsi zen, urte batzuetan krisiaren urteetan jasan zituzten doikuntzak arintzeko izugarri handitu ondoren.

2016tik aurrera, ekonomiaren eta enpleguaren susperraldiak egoera okerrenean zeuden pertsonen premiei erantzuten zieten heinean, gizarteratze gastua jaisten hasi zen, baina krisiaren aurreko urteetako baino maila altuagoetan kokatu zen. Izan ere, 2018an zuen pisua (0,6 puntu) krisiaren hasierakoa (0,3 puntu) halako bi zen. Baina 2019an joera hori hautsi egin zen eta enpleguak hazten jarraitu zuen arren, gizarte babeseko gastu horrek gora egin zuen berriro (2018an baino 13 milioi gehiago).

Krisiaren ondorioetako bat gastuaren berrantolaketa funtzionala izan zen. Antolaketa berri horretan, zorrera bideratutako gastuak pisua irabazi zuen argi eta garbi, interesak 2014ra arte handitu zirelako eta amortizazioa etengabe handitu zelako krisia hasi zenetik. Hala, 2008-2014 aldian zorraren interesetan egindako gastua 14 milioi eurotik 245 milioira pasatu zen. Interes tasen ondorengo jaitsierak finantza gastuak murriztea bultzatu zuen, 2019an bideratu ziren 179 milioi eurora arte.

Zorraren amortizazioak kontrako bidea jarraitu zuen, 2009an 61 milioi eurotik 2019an 1.359 eurora handituz (BPGaren %1,7). Jarraitutako finkatze prozesuaren eta jarduera ekonomikoaren oparotasunaren ondorioz, eta bederatzi ekitalditan saldo negatiboak izan ondoren, Eusko Jaurlaritzak superabiteria itzuli zen 2017an, eta superabita 2018an eta 2019an ere mantendu zuen. Horri esker, zorra murrizteko politika gauzatu ahal izan zen, eta 2018an amortizazioan jauzi handia egin zen, 0,7 puntuko igoerarekin. 2019an, gastu horrek beste 0,1 puntu egin zuen gora, eta interesekin batera, 1.538 milioi euroekin, BPGaren %1,9 eta gobernuaren gastu osoaren %13,0 inguru ordezkatzeko du.

2019an egindako zorraren amortizazio garrantzitsu horrek, BPGari dagokionez dagoen zorraren maila murrizteaz gain, 2009tik lehen aldiz moneta terminoetan ere behera egin zuen. 2019an ia 490 milioi euro murriztu izanak 8.645 milioi eurotan kokatu zuen zorraren saldo bizia, BPGaren %10,9an, hau da, aurreko ekitaldian zegoena baino puntu bat gutxiago.

Igoera horiek, neurri batean, azpiegituretako gastuaren beherakadak (83 milioi euro eta 0,1 puntu) konpentsatu zituen, 2011n hasitako beheranzko joerari jarraituz. Gastu hori oso baldintzatuta dago euskal "Y"-aren kudeaketa gauzatzearen ondorioz. Izan ere, gastu hau alde batera utzita azpiegituretako gastua 2010 eta 2013 artean erdira jaitsi zen, ondoren, 2017ra arte handituz joan zen; eta azken bi ekitaldietan, berriz ere behera egin zuen. Zehatz-mehatz, 2019an, %7,6 egin zuen behera (22 milioi euro).

Laburbilduz, osasun, hezkuntza eta etxebizitza arloko funtsezko zerbitzuak lehenesteko, gizarte babesari dagokionez pertsonen beharrak ahaztu gabe, zorrera bideratutako gastuarekin batera, azaltzen du 2019an Eusko Jaurlaritzak izandako gastuaren igoera.